

Quicksan natuurwaardenonderzoek Wierdensestraat 226 in Almelo

In het kader van de Flora- & Faunawet en pré-toets natuurbeschermingswet

Colofon

Quickscan natuurwaardenonderzoek Wierdensestraat 226 in Almelo

In het kader van de Flora- & Faunawet en pré-toets natuurbeschermingswet

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Licens
Contactpersoon: dhr. D.Lokhorst

Projectnummer en versie: 428, versie 1.1		Status: concept
Projectleider: Ing. P.Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P.Leemreise	Rapportdatum: 1 april 2014
Ligging projectgebied: Wierdensestraat 428 Almelo	Amersfoortcoördinaten: X238.718 Y485.911	

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

@natuurbankOverijssel

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	4
2. Het onderzoeksgebied.....	5
2.1 Situering.....	5
2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	5
3 Voorgenomen activiteiten.....	6
3.1 Algemeen.....	6
3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten.....	6
3.3 Vaststellen van de invloedssfeer.....	6
4. Gebiedsbescherming.....	7
4.1 Algemeen.....	7
4.2 Natura 2000-gebied en Beschermd Natuurmonument-gebied.....	7
4.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS).....	7
4.4 Slotconclusie.....	7
5. Soortenbescherming; het onderzoek.....	8
5.1 Methode.....	8
5.2 Verwachting.....	9
5.3 Resultaten.....	10
5.4 Toetsingskader.....	11
5.5 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep.....	11
5.6 Historische gegevens.....	14
5.7 Volledigheid van het onderzoek.....	14
6. Conclusies en advies.....	15
Bijlagen:.....	16

Samenvatting

Er zijn concrete plannen een bedrijfspand en parkeervoorziening te ontwikkelen op een agrarisch perceel aan de Wierdensestraat 226 in Almelo. Om dit mogelijk te maken dient het bestemmingsplan gewijzigd te worden. Natuurbank Overijssel is gevraagd om te onderzoeken of de voorgenomen activiteit in overeenstemming is met de Flora- en Faunawet en wet- en regelgeving met betrekking tot beschermd natuurgebied en de Ecologische Hoofdstructuur.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten, die door de uitvoering van de voorgenomen activiteiten vernield of verstoord worden. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde leefgebieden van dieren in de directe omgeving van het plangebied. Tevens is onderzocht of voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000-gebied en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gelet op de voorgenomen activiteit zal dat de 'Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelingssector' zijn. Deze is opgesteld door 'Bouwend Nederland' en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM (zie: www.NEPROM.NL). Deze gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaar rond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee ecotopen; intensief beheerd grasland en een houtwal. In het gebied komen enkele soorten voor die vermeld staan in tabel 1 van de Ff-wet en in de houtwal nestelen vogels. Voor het verstoren, verwonden en doden van soorten voor die vermeld staan in tabel 1 van de Ff-wet geldt een algemene vrijstelling. In het kader van de algemene zorgplicht dient zo veel mogelijk rekening gehouden te worden met de aanwezige soorten. Om amfibieën in winterrust niet te verstoren dient de houtwal geroid te worden buiten de winterrustperiode. De meest geschikte periode om deze werkzaamheden uit te voeren is de nazomer. In deze periode hebben vogels geen bezette nesten. Voor het verstoren/vernietigen van nesten en het verwonden/doden van vogels kan in het kader van deze wenselijke ontwikkeling geen ontheffing verkregen worden. De houtwal dient daarom tijdens de voortplantingsperiode met rust gelaten te worden (maart-juli).

Het is aannemelijk te veronderstellen dat het gebied tot het functionele leefgebied van vleermuizen behoort. Vaste verblijfplaatsen ontbreken, maar mogelijk wordt de houtsingel en het grasland benut als foerageergebied. Uitvoering van de voorgenomen activiteit leidt niet tot een meetbare aantasting van de kwaliteit van het functionele leefgebied; er blijft voldoende gelijkwaardig foerageergebied voorhanden in de directe omgeving van het onderzoeksgebied.

De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op beschermde soorten die een verblijfplaats buiten het onderzoeksgebied hebben.

Het onderzoeksgebied ligt niet in- of in de directe omgeving van beschermd natuurgebied of de EHS. De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit beperkt zich tot het onderzoeksgebied en heeft geen negatief effect op gebieden erbuiten. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied of de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden, er hoeft geen ontheffing of natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

1. Inleiding

Er zijn concrete plannen een bedrijfspand en parkeervoorziening te ontwikkelen op een agrarisch perceel aan de Wierdensestraat 226 in Almelo. Om dit mogelijk te maken dient het bestemmingsplan gewijzigd te worden. Natuurbank Overijssel is gevraagd om te onderzoeken of de voorgenomen activiteit in overeenstemming is met de Flora- en Faunawet en wet- en regelgeving met betrekking tot beschermd natuurgebied en de Ecologische Hoofdstructuur.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten, die door de uitvoering van de voorgenomen activiteiten vernield of verstoord worden. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde leefgebieden van dieren in de directe omgeving van het plangebied. Tevens is onderzocht of voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000-gebied en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Voorliggend rapport beschrijft het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet, de resultaten van het onderzoek en de wettelijke consequentie.

2. Het onderzoeksgebied

2.1 Situering

Het onderzoeksgebied is gesitueerd aan de Wierdenseweg 226 in Almelo. Het ligt in het buitengebied net ten westen van het Twenthekanaal, globaal tussen de dorpskern van Wierden en Almelo. Op onderstaande luchtfoto wordt de globale ligging van het onderzoeksgebied weergegeven (gele cirkel).

Situering van het onderzoeksgebied. Deze wordt met de gele cirkel aangeduid.

2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bestaat hoofdzakelijk uit agrarische cultuurgrond. Aan de westzijde van het gebied ligt een houtwal met els, berk en zomereik met een ruige ondergroei van braam. De agrarische cultuurgrond bestaat uit grasland. Open water en bebouwing ontbreken in het gebied. Het grenst aan de westzijde aan bedrijventerrein, aan de noordzijde aan een vrijstaande woning en aan de overige zijden aan agrarisch cultuurland. Op onderstaande afbeelding wordt het onderzoeksgebied in detail weergegeven.

Detailopname van het onderzoeksgebied; deze wordt met de gele lijn aangeduid.

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit bestaat uit de bouw van een bedrijfspand en parkeervoorziening. De volgende werkzaamheden worden uitgevoerd om tot het wenselijke eindbeeld te komen;

- Rooien houtopstand;
- Bouwrijp maken bouwplaats;
- Bouw en inrichting perceel.

3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- Geluid en trillingen door zaag- en graafwerkzaamheden
- Geluid, trillingen en lichtinvloed door bouwwerkzaamheden

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en/of jaar rond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van beschermde natuurgebieden.

3.3 Vaststellen van de invloedsfeer

Naast een tijdelijk effect in het onderzoeksgebied, kan het voorkomen dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten of beschermd natuurgebied buiten het onderzoeksgebied. Dit noemen we de invloedsfeer. De omvang van de invloedsfeer wordt bepaald door de aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. Het effect van het negatieve effect verschilt per soorten en soortgroep.

Beoordeling van de invloedsfeer van de voorgenomen activiteit:

Er is sprake van de bouw van een bedrijfshal en de aanleg van parkeervoorziening. De invloedsfeer van deze voorgenomen activiteit wordt als lokaal beschouwd. Mogelijk is tijdens de bouwfase licht en geluid waarneembaar buiten het onderzoeksgebied. Dit zijn tijdelijke effecten die geen negatief effect hebben op flora- en faunasoorten - en beschermd natuurgebied buiten het onderzoeksgebied.

4. Gebiedsbescherming

4.1 Algemeen

Ondanks dat de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit beperkt blijft tot het onderzoeksgebied, wordt in dit hoofdstuk kort ingegaan op het mogelijke effect van de voorgenomen activiteit op beschermd natuurgebied en de Ecologische Hoofdstructuur.

4.2 Natura 2000-gebied en Beschermd Natuurmonument-gebied

De bescherming van Natura 2000-gebied en Beschermd Natuurmonument-gebied wordt geregeld via de Natuurbeschermingswet. Provincies vormen het bevoegd gezag voor de duurzame veiligstelling van deze gebieden in hun provincie. Voor activiteiten die leiden tot aantasting van de duurzame instandhouding van deze gebieden dient een natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

Het onderzoeksgebied ligt niet in- of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of Beschermd Natuurmonument-gebied (*bron: Provincie Overijssel, 2014*). Binnen een straal van drie kilometer bevindt zich geen Natura 2000-gebied of Beschermd Natuurmonument-gebied.

Effectbeoordeling

De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal. Dat wil zeggen dat er geen negatief effect op natuurgebied buiten het onderzoeksgebied optreedt. Gelet op de invloedssfeer en de ligging op enige afstand van beschermd natuurgebied, wordt gesteld dat de instandhoudingsdoelen van beschermd natuurgebied niet negatief beïnvloed wordt. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

4.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Provincies zijn verantwoordelijk voor de veiligstelling en ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur in hun provincies. De beoordeling of de voorgenomen activiteit past in de EHS dient met name uitgevoerd te worden in de afweging van een 'goede ruimtelijke ordening' als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing. De aanwezigheid van beschermde planten en dieren is daarbij niet van belang.

Effectbeoordeling

Het onderzoeksgebied behoort niet tot de EHS en het grenst niet aan gronden die tot de EHS behoren. Vanwege de lokale invloedssfeer en de ligging van het onderzoeksgebied op enige afstand van de EHS, wordt gesteld dat de voorgenomen activiteit geen negatief effect heeft op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS.

4.4 Slotconclusie

Het onderzoeksgebied ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur en niet in- of direct naast beschermd natuurgebied. De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal en heeft geen negatief effect op beschermd natuurgebied of de EHS. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing of natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

5. Soortenbescherming; het onderzoek

5.1 Methode

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het onderzoeksgebied op 28 maart 2014 onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en dieren en de potentiële aanwezigheid van deze soorten (geschiktheid van het gebied voor de desbetreffende soorten). Er zijn verder geen andere aanvullende onderzoeken uitgevoerd m.b.t. vogels, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. De inventarisatie is te voet in het terrein uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (onbewolkt, geen neerslag, temperatuur 14 °C en een zwak noordoostenwind).

Bij het bepalen van de mogelijke aantasting van beschermde soorten is gebruik gemaakt van de volgende onderdelen:

- Veldbezoek op 28 maart 2014, uitgevoerd door een ervaren veldbioloog;
- Aanvullend bronnenonderzoek (o.a. waarneming.nl, telmee.nl, internet);

Specifieke relevante literatuurbronnen zijn o.a.

- Digitale atlas van amfibieën en reptielen (RAVON 2014)
- Nieuwe atlas van de Nederlandse flora
- Atlas van de zoogdieren van Overijssel (Douma, 2011)

Flora en vegetatie

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde planten. De onderzoeksperiode is beperkt geschikt voor floristisch onderzoek. De onderzoeksperiode ligt buiten de bloeitijd van sommige soorten. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Vogels

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van broedvogels, specifiek de mogelijkheid dat er zich nesten, potentiële nestlocaties, beschermde vaste rust en -verblijfplaatsen in het onderzoeksgebied bevinden. De onderzoeksperiode is beperkt geschikt om alle in Nederland voorkomende broedvogels vast te stellen omdat het onderzoek buiten de broedtijd van de meeste soorten is uitgevoerd en de meeste zomergasten nog niet in hun broedgebied zijn teruggekeerd. Op basis van een beoordeling van de biotoop kan een goede inschatting gemaakt worden van de potentieel aanwezige soorten, evenals een beoordeling van het onderzoeksgebied op de aanwezigheid van soorten waarvan nesten, nestplaatsen en het functionele leefgebied jaar rond beschermd zijn.

Zoogdieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde zoogdieren. Er is gekeken naar graaf, vraat-, krabsporen, uitwerpselen, prooiresten, pootafdrukken, haren en holen. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar grondgebonden zoogdieren, maar ongeschikt voor onderzoek naar de functie van het onderzoeksgebied voor vleermuizen. Potentieel geschikte verblijfplaatsen van zoogdieren (incl. vleermuizen) in gebouwen en/of natuurlijke hopen worden visueel geïnspecteerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een endoscoop met minicamera om holle ruimtes te inspecteren. Op basis van de bouwstijl, gebruikte materialen, staat van onderhoud en de landschappelijke kenmerken van het onderzoeksgebied, kan een goede inschatting gemaakt worden wat de potentiële functie van het onderzoeksgebied voor vleermuizen is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Amfibieën & reptielen

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van amfibieën en reptielen. De onderzoeksperiode is redelijk geschikt voor onderzoek naar amfibieën en reptielen, al bepaalt het weer tijdens het onderzoek sterk de trefkans op het waarnemen van reptielen. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Dagvlinders

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van dagvlinders. De onderzoeksperiode is beperkt geschikt voor onderzoek naar dagvlinders omdat het onderzoek buiten de vliegtijd van bepaalde soorten is uitgevoerd. Ook speelt het weer tijdens het onderzoek een grote rol in de trefkans op het waarnemen van vlinders. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Libellen

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van libellen. De onderzoeksperiode is beperkt geschikt voor onderzoek naar libellen omdat de onderzoeksperiode buiten de vliegtijd van de meeste libellensoorten valt. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied voor beschermde soorten is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Kevers en mieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van kevers en mieren. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar kevers en mieren. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Vissen en kreeftachtige

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van vissen en kreeftachtige. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar vissen en kreeftachtige. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

5.2 Verwachting

Op basis van bronnenonderzoek, landschappelijke karakteristieken, bouwstijl en gebruikte bouwmaterialen, aard, omvang en gebruik van het onderzoeksgebied, dan lijkt het onwaarschijnlijk dat er beschermde soorten worden aangetroffen uit de volgende groepen:

- Libellen;
- Kevers;
- Dagvlinders;
- Vaatplanten;
- Vissen en kreeftachtigen;
- Reptielen;
- Vogels;

Het is niet onwaarschijnlijk om soorten uit de volgende soortgroepen aan te treffen:

- Grondgebonden zoogdieren (algemene- en weinig kritische soorten)
- Amfibieën;
- Vleermuizen (verblijfplaatsen in bomen, foerageergebied, vliegroute);

5.3 Resultaten

Planten

De houtwal bestaat uit elzen, berken en zomereiken met een ondergroei van braam en brandnetel. Het agrarisch cultuurland bestaat uit een monocultuur van Engels raaigras. Het grasland wordt intensief gebruikt met bijbehorende mestgift. In het graslandperceel komen alleen soorten voor die bestand zijn tegen een dergelijk intensief beheer met hoge mestgift; dat zijn de meeste beschermde soorten niet. Er zijn in het onderzoeksgebied geen beschermde soorten aangetroffen.

Broedvogels

Er nestelen geen vogels in het grasland, maar het is aannemelijk dat ieder voortplantingsseizoen er vogels nestelen in de houtwal. Daarbij gaat het om soorten als Merel, Zanglijster, Zwartkop, Roodborst, Tjiftjaf en Houtduif. Er nestelen geen vogels in het grasland.

Zoogdieren; vleermuizen

Er zijn geen vleermuizen waargenomen en er zijn geen directe aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats in het onderzoeksgebied hebben. Er zijn geen potentiële verblijfplaatsen in de bomen aangetroffen. De bomen in de houtwal zijn te jong om een geschikte verblijfplaats te bieden aan vleermuizen; natuurlijke hopen en gaten ontbreken en er zijn geen spechtenholen aangetroffen.

Verschillende vleermuissoorten benutten de kroon en het bladerdek van (loof)bomen en het open grasland om te foerageren. Het is aannemelijk dat het onderzoeksgebied tot het functionele leefgebied behoort van soorten die een verblijfplaats buiten het gebied hebben, maar wel in het gebied foerageren. Soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis kunnen de houtwal als foerageergebied benutten. De laatvlieger gebruikt mogelijk het grasland om te foerageren.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn in het onderzoeksgebied geen zoogdieren waargenomen. De inrichting, staat van onderhoud en het beheer maken het onderzoeksgebied tot een nagenoeg ongeschikte habitat voor (kritische) zoogdieren. Mogelijk komen sommige algemene- en weinig kritische soorten als konijn, haas, vos, egel en bunzing incidenteel voor in het gebied om te foerageren. Het gebied behoort niet tot het functionele leefgebied van soorten die vermeld staan in tabel 2-3 van de Ff-wet. De in het gebied voorkomende soorten hebben geen vaste verblijfplaats in het gebied.

Amfibieën & reptielen

In het onderzoeksgebied zijn geen amfibieën en reptielen waargenomen. Het onderzoeksgebied vormt een ongeschikte habitat voor reptielen, maar de houtwal vormt een geschikte landhabitat voor sommige soorten amfibieën. Net ten noorden van het onderzoeksgebied ligt een poel welke als geschikt voortplantingsbiotoop voor amfibieën wordt beschouwd. De geïsoleerde ligging van de poel in een sterk bemest agrarisch perceel vormt een bedreiging voor de ecologische betekenis van deze poel. Amfibieën migreren niet graag door zwaar bemest grasland. Mogelijk behoort de houtwal tot de landhabitat van soorten als de gewone pad, kleine watersalamander en bruine kikker en vormt het een overwinteringsbiotoop van de groene kikker.

Dagvlinders

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebieden geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Libellen

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Kevers en mieren

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Vissen en kreeftachtigen

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten. De sloten in het onderzoeksgebied vormen een ongeschikt habitat voor deze soorten.

5.4 Toetsingskader

Voor het verstoren van soorten van tabel 1 is geldt een algemene vrijstelling indien er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling en/of bestendig beheer. Voor verstoren van soorten uit tabel 2 van de Ff-wet geldt ook een vrijstelling, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Wel dient rekening gehouden te worden met jaar rond beschermde nesten en leefgebieden, evenals met bezette vogelnesten. Soorten uit tabel 3 zijn beschermd. Voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring of het doden van soorten is een ontheffing noodzakelijk. Dit is ook noodzakelijk voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring of het doden van soorten, wanneer er niet gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gelet op de voorgenomen activiteit zal dat de 'Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelsector' zijn. Deze is opgesteld door 'Bouwend Nederland' en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM (zie: www.NEPROM.NL). Deze gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaar rond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

5.5 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep

Flora

De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op beschermde plantensoorten en heeft daarom geen wettelijke consequentie. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden van de potentie van het onderzoeksgebied en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

(Broed)vogels

Er nestelen zeer waarschijnlijk ieder voortplantingsseizoen vogels in de houtwal. Daarbij gaat het om soorten waarvan uitsluitend de bezette nesten beschermd zijn, niet de oude nesten of de nestplaats. Werkzaamheden die leiden tot het verstoren/vernietigen van bezette nesten of het verwonden/doden van vogels, dienen buiten de voortplantingsperiode uitgevoerd te worden. Gelet op de aard van de

voorgenomen activiteit, kan er geen ontheffing verkregen worden voor overtreding van de Ff-wet omdat de voorgenomen activiteit niet wordt gezien als een in de wet genoemd 'wettelijk belang'. De meest geschikte periode om de vegetatie te verwijderen is augustus-februari. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Zoogdieren; vleermuizen

Om het effect van de voorgenomen ingreep op het leefgebied van vleermuizen volledig te kunnen toetsen, moet onderscheid gemaakt worden in de functie die het onderzoeksgebied kan hebben voor vleermuizen. We onderscheiden de volgende functies; vaste verblijfplaats, foerageergebied en vliegroute.

Functionaliteit als verblijfplaats

Er zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied aanwezig en de voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op eventueel aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie m.b.t. dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen.

Functionaliteit als leefgebied; foerageergebied

Op basis van gebiedskenmerken kan voldoende geconcludeerd worden over de functionaliteit van het onderzoeksgebied als foerageergebied. Door de voorgenomen activiteit gaat de functie als foerageergebied tijdelijk verloren. In de directe omgeving blijft echter voldoende geschikt foerageergebied behouden zodat het functionele leefgebied niet dusdanig aangetast wordt dat bestaande verblijfplaatsen verlaten worden. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie m.b.t. dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen.

Functionaliteit als leefgebied; vliegroutes

Sommige vleermuissoorten benutten lijnvormige landschapselementen als vliegroute van- en naar de verblijfplaats. Op basis van gebiedskenmerken kan voldoende geconcludeerd worden over de functionaliteit van het onderzoeksgebied als vliegroute. Het onderzoeksgebied vormt geen verbindend onderdeel van een lijnvormig landschapselement. De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal en heeft daarom geen negatief effect op eventuele vliegroutes van vleermuizen buiten het onderzoeksgebied. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie m.b.t. dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen.

Zoogdieren; grondgebonden soorten

De inrichting en het gevoerde beheer van het onderzoeksgebied maken het gebied tot een vrijwel ongeschikte habitat voor de meeste zoogdiersoorten. Mogelijk behoort het gebied tot het functionele leefgebied van enkele soorten die vermeld staan in tabel 1. Deze soorten hebben geen vaste verblijfplaats in het gebied. De soorten zijn mobiel en zullen door de voorgenomen activiteit niet verwond of gedood worden. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequenties m.b.t. zoogdieren en er hoeven in het kader van de algemene zorgplicht geen specifieke maatregelen genomen te worden. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Amfibieën en reptielen

Reptielen ontbreken in het onderzoeksgebied, maar het is aannemelijk te veronderstellen dat de houtwal tot de landhabitat van enkele amfibieënsoorten behoort. In de directe omgeving van de houtwal ligt een geschikt voortplantingsbiotoop (poel) en in de directe omgeving liggen verschillende andere kleine natte landschapselementen. De mogelijk in het gebied voorkomende soorten staan vermeld in tabel 1 van de Ff-wet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren, verwonden en doden in het kader van de voorgenomen activiteit. Vanuit de algemene zorgplicht dient de initiatiefnemer echter wel rekening te houden met de belangen van dieren zodat deze niet onnodig verwond, verstoord of gedood worden. Amfibieën in winterrust zijn hulpeloos wanneer deze vergraven worden. Om deze dieren niet te

storen in hun winterrust kan de houtsingel het beste in de actieve periode van deze dieren geroid worden. De meest geschikte periode is de nazomer (augustus-september). Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Dagvlinders

De inrichting en het gevoerde beheer van het onderzoeksgebied maken het gebied tot een ongeschikte habitat voor beschermde dagvlindersoorten. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Libellen

De inrichting en het gevoerde beheer van het onderzoeksgebied maken het gebied tot een ongeschikte habitat voor beschermde libellensoorten. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Kevers en mieren

De inrichting en het gevoerde beheer van het onderzoeksgebied maken het gebied tot een ongeschikte habitat voor beschermde kever- en mierensoorten. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Vissen en kreeftachtigen

De inrichting en het gevoerde beheer van het onderzoeksgebied maken het gebied tot een ongeschikte habitat voor beschermde vissoorten en kreeftachtigen. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*	aandachtspunt
Flora	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen
Zoogdieren; grondgebonden	Geen soorten van tabel 2-3	Niet van toepassing	geen
Broedvogels tijdens broedseizoen (1)	div. soorten.	<i>Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren. Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren.</i>	Bomen en vegetatie verwijderen buiten voortplantingsseizoen van vogels.
Broedvogels, beschermde vaste nestplaatsen	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen
Vleermuizen; functionaliteit van het leefgebied (foerageergebied + vliegroutes)	onbekend	Niet van toepassing	geen
Vleermuizen; vaste verblijfplaatsen	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen
Reptielen	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen
Amfibieën	Geen soorten van tabel 2-3	Niet van toepassing	Houtwal rooien in nazomer i.v.m. algemene zorgplicht.
Vissen	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen
Dagvlinders	Geen soorten van	Niet van toepassing	geen

	tabel 2-3		
Libellen	Geen soorten van tabel 2-3	Niet van toepassing	geen
Overige ongewervelden	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen

(1) Het broedseizoen verschilt per soort. Indien werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode september-februari is de kans op verstoring van vogelnesten minimaal.

* Toelichting verbodsbepalingen tabel:

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Tabel 1. Aangetroffen of verwachte beschermde soorten (Ff-wet tabel 2 of 3) die mogelijk geschaad worden.

5.6 Historische gegevens

Van de onderzoeksgebieden zijn geen historische gegevens bekend.

5.7 Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek is volledig uitgevoerd met geschikte weersomstandigheden. Het volledige onderzoeksgebied is onderzocht.

6. Conclusies en advies

De voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gelet op de voorgenomen activiteit zal dat de 'Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelingssector' zijn. Deze is opgesteld door 'Bouwend Nederland' en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM (zie: www.NEPROM.NL). Deze gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaar rond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee ecotopen; intensief beheerd grasland en een houtwal. In het gebied komen enkele soorten voor die vermeld staan in tabel 1 van de Ff-wet en in de houtwal nestelen vogels. Voor het verstoren, verwonden en doden van soorten voor die vermeld staan in tabel 1 van de Ff-wet geldt een algemene vrijstelling. In het kader van de algemene zorgplicht dient zo veel mogelijk rekening gehouden te worden met de aanwezige soorten. Om amfibieën in winterrust niet te verstoren dient de houtwal gerooid te worden buiten de winterrustperiode. De meest geschikte periode om deze werkzaamheden uit te voeren is de nazomer. In deze periode hebben vogels geen bezette nesten. Voor het verstoren/vernielen van nesten en het verwonden/doden van vogels kan in het kader van deze wenselijke ontwikkeling geen ontheffing verkregen worden. De houtwal dient daarom tijdens de voortplantingsperiode met rust gelaten te worden (maart-juli).

Het is aannemelijk te veronderstellen dat het gebied tot het functionele leefgebied van vleermuizen behoort. Vaste verblijfplaatsen ontbreken, maar mogelijk wordt de houtsingel en het grasland benut als foerageergebied. Uitvoering van de voorgenomen activiteit leidt niet tot een meetbare aantasting van de kwaliteit van het functionele leefgebied; er blijft voldoende gelijkwaardig foerageergebied voorhanden in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op beschermde soorten die een verblijfplaats buiten het onderzoeksgebied hebben.

Het onderzoeksgebied ligt niet in- of in de directe omgeving van beschermd natuurgebied of de EHS. De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit beperkt zich tot het onderzoeksgebied en heeft geen negatief effect op gebieden erbuiten. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied of de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden, er hoeft geen ontheffing of natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

Bijlagen:

Bijlage 1. De natuurkalender

Bijlage 2. Toelichting Flora- en faunawet

Bijlage 3. Fotobijlage

Bijlage 1 Natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaieren vochtig/nat grasland												
maaieren droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

- Optimale periode voor werkzaamheden.
- Acceptabele periode voor werkzaamheden.
De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.
- Geen werkzaamheden in deze periode.
Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.

Bijlage 2

Toelichting Flora en faunawet

Algemeen

De Flora- en faunawet regelt (onder andere) de bescherming van kwetsbare en bedreigde inheemse planten en diersoorten. Onder de algemene verbodsbepalingen (Artikelen 8 t/m 18) worden handelingen verboden die kunnen leiden tot het vernielen van beschermde inheemse planten op hun groeiplaats en beschermde inheemse dieren in hun natuurlijke leefomgeving. Zo is het onder meer verboden om beschermde inheemse planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enige wijze van hun groeiplaats te verwijderen. Daarnaast is het verboden om inheemse beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten dan wel hun nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De Ff-wet biedt onder Artikel 75 de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing van de in de Artikelen 8 t/m 18 genoemde verbodsbepalingen. De genoemde vrijstellingen worden alleen verleend in zoverre er geen 'andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Om te bepalen of ontheffing kan worden gekregen moet aan verschillende voorwaarden worden voldaan:

- Er dient inzicht te bestaan in het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het projectgebied;
- Er dient inzicht te bestaan in de mate waarin de voorgenomen activiteiten dusdanig negatieve effecten hebben op soorten dat de 'gunstige staat van instandhouding' in het geding is.

Indien dit het geval zou zijn, dient aangegeven te worden welke mitigerende maatregelen getroffen worden om de negatieve effecten op de 'gunstige staat van instandhouding' te voorkomen. Indien de mogelijke negatieve effecten niet volledig gemitigeerd kunnen worden, dient aangegeven te worden op welke wijze de effecten gecompenseerd zullen worden.

Toelichting Flora- en Faunawet, Wijzigingen Artikel 75 (AMvB)

Sinds februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht worden, waarin wijzigingen inzake art. 75 zijn opgenomen. De wijzigingen in deze AMvB betekenen een zekere verruiming van ontheffing en vrijstelling: niet in alle gevallen is een ontheffingsaanvraag meer nodig.

Globaal betekent dit het volgende:

Er zijn een drietal soortenlijsten waarvoor verschillende richtlijnen zijn. Deze zijn in toenemende mate van 'zwaarte':

Tabel 1: (soorten als egel, haas, bruine kikker, Zwanenbloem, Dotterbloem)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 1. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (lichte toets).

Tabel 2: (soorten als div. orchideeën, vogels)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 2, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde 'gedragscode'. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet zelf door aanvrager worden opgesteld en worden goedgekeurd door het ministerie van LNV. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (uitzondering bepaalde vogelsoorten: zie 3)

Tabel 3: (echte kritische soorten bijlage IV HR/VR)

Dit is de zwaarste categorie, waarbij ook voor beheer de vrijstelling beperkt is. Voor andere activiteiten is ontheffing nodig, waarbij een uitgebreide toets dient te worden verricht (behalve het criterium 'geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding' ook 'dwingende redenen van openbaar belang', mogelijkheden van alternatieven e.d.). De procedure is vastgelegd in een stappenplan. Hierin is vermeld in welke gevallen de Ff-wet niet van toepassing is, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

Naast een verbod op het doden en verwonden (Art. 9 Ff-wet) en het opzettelijk verontrusten (Art. 10 Ff-wet) van vleermuizen, is het tevens verboden om verblijf- en voortplantingsplaatsen weg te nemen, te verstoren en aan te tasten (Art. 11 Ff-wet). Belangrijke migratie- en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijv. hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder (Min. EL&I 2011).

De verbodsbepaling genoemd in artikel 11 van de ff-wet worden enkel overtreden wanneer de door dit artikel beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De vaste rust- of verblijfplaats kan hierdoor niet meer dezelfde functie aan beschermde dier- of plantensoort bieden als voorheen

In Bijlage 1 worden de tabellen van de AMvB nader verklaard. In de brochure 'Buiten aan het werk' van het ministerie LNV is bovendien een toelichting op deze AMvB is te vinden (zie website dienst Regelingen van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen.

Artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Bijlage 3. Fotobijlage
Impressie van het onderzoeksgebied

